

Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΣΤΗΝ ΚΕΝΥΑ

**Επισκόπου Ριρούτας
Μακαρίου Τηλλυρίδη**

Ακούμε συχνά και διαβάζουμε για το πώς ο λόγος του Θεού με την Χάρη του Αγίου Πνεύματος ξαπλώνεται σε όλα τα πλάτη και βάθη της Οικουμένης. Συνήθως πληροφορούμαστε ότι η Εκκλησία του Χριστού και στην συγκεκριμένη περίπτωση η Ορθόδοξη πίστη μεταδίδεται και μεταφέρεται από ιεραποστόλους - ανθρώπους δοσμένους ολοκληρωτικά στο θέλημα και στην διακονία του Κυρίου. Γνωρίζουμε ακόμα ότι άνθρωποι φωτισμένοι και με την χάρη του Θεού κάτω από αντίξοες συνθήκες και ταλαιπωρίες φθάνουν σε μέρη δύσκολα και επικίνδυνα για να ευαγγελίσουν τους στο σκότος ακόμα ευρισκομένους λαούς.

Στην περίπτωση της Κένυας και κατά συνέπεια στην Ανατολική Αφρική η ιστορία διαφέρει και παρουσιάζει μια ιδιαίτερη κατάσταση. Κανένας ιεραπόστολος δεν έφθασε εδώ ούτε απεσταλμένος από ανώτερη αρχή ούτε προσκεκλημένος από τους ίδιους τους ιθαγενείς. Είμαι υποχρεωμένος να επαναλάβω τα λόγια κάποιου σεβάσμιου γέροντα που πριν μερικά χρόνια μου έδωσε την εξής σοφή απάντηση στο ερώτημα και στην απορία μου. «Παιδί μου η Ορθόδοξη έπεσε από τον ουρανό και βλάστησε στην Κένυα...» . Έτσι με την βοήθεια του Θεού άρχισε η αναζήτηση. Μια αναζήτηση της αληθινής πίστης από τους ντόπιους κατοίκους μιας περιοχής κοντά

στη Ναϊρόμπη που ανήκαν στην φυλή των Κικούγιου.

Κάπου στην Ουγγάνδα δύο νεαροί οι Οβαδίας και Ρουβήμ που ανήκαν στην Αγγλικανική Εκκλησία έψαχναν να βρουν την αληθινή πίστη, την πίστη των Αποστόλων και των Μεγάλων Πατέρων της Εκκλησίας. Μέσα στην αναζήτησή τους αυτή βρέθηκαν να αλληλογραφούν με μια ομάδα "ψευδορθόδοξων" της Αμερικής που είχαν σχέση με μια άλλη ομάδα. Αφρικανών Ορθόδοξων της Νοτίου Αφρικής. Ύστερα από πολλές επαφές του Ρουβήμ Μουκάσα Σπάρτα που λάτρευε τους Αρχαίους Σπαρτιάτες - γι' αυτό και πήρε το όνομα Σπάρτα-έστειλαν από την Νότιο Αφρική κάποιον ' "Αρχιεπίσκοπο" τους γιά να τους επισκεφθεί και να τους βοηθήσει να ενταχθούν στους κόλπους της λεγομένης "Αφρικανικής Ορθόδοξου Εκκλησίας". Επεσκεύθηκε λοιπόν εκείνος ο Αρχιεπίσκοπος πρώτα την Ουγγάνδα και στη συνέχεια την Κένυα. Η παραμονή του στην Κένυα βοήθησε τους ντόπιους στην αναζήτησή τους για να γνωρίσουν από κοντά κάποιο Νέγρο που αυτοκαλείτο "Αρχιεπίσκοπος" και υπαγόταν στον "Πατριάρχη" των Ορθόδοξων της Αφρικανικής Ορθόδοξου Εκκλησίας" της Αμερικής. Η επίσκεψη εκείνη μπορεί να ανακούφισε τους τότε πρώτους "ορθόδοξους" αλλά ταυτόχρονα τους αποκαλύφθηκε η πραγματική του ταυτότητα.

Έτσι μαζί με τους Ουγγανδούς προστέθηκε στη συνέχεια ακόμα μια ηγετική φυσιογνωμία της Ορθοδοξίας στην Ανατολική Αφρική ο Γεώργιος Γκαδούνα που κι αυτός μαζί μ' άλλους Κενυάτες της φυλής Κικούγιου κατέληξαν στην ορθή απόφαση: να γνωρίσουν την αληθινή πίστη και να γίνουν μέλη της Μίας Αγίας, Καθολικής και Αποστολικής Εκκλησίας.

Στην πρώτη αυτή φάση έπρεπε να έλθουν σε επαφή με την ανώτερη εκκλησιαστική αρχή. Μέσον του τότε εδρεύοντος στην Τανζανία Έλληνα Αρχιμανδρίτη Νικοδήμου Σαρίκα άρχισαν τις πρώτες τους σοβαρές και επίσημες επαφές με τον Έλληνα Μητροπολίτη Νοτίου Αφρικής Ισιδώρο. Ο Έλληνας Αρχιμανδρίτης Νικόδημος τους επισκέφθηκε γύρω στο 1933 και είδε από κοντά τους ανθρώπους που έψαχναν να γνωρίσουν την 'Αποστολική πίστη. Τους έδωσε θάρρος, τους εμπύχωσε, τους μετέφερε τις ευλογίες του τότε Πάπα και Πατριάρχη Αλεξανδρείας Μελετίου Μεταξάκη ενός από τους πιο δυναμικούς και φωτισμένους ηγέτες της Ορθοδοξίας. Με αγάπη και πολλή συμπάθεια τόσο ο Μελέτιος όσο και η σύνοδος του δέχθηκαν τις εκθέσεις για την ζωή και την κίνηση των Ορθόδοξων Αφρικανών που δεν ήθελαν με κανένα τρόπο να ασπασθούν άλλη ομολογία. Η Ορθόδοξη πίστη έλεγαν τους ταίριαζε καλύτερα γιατί τους έφερνε κοντά στον ιδρυτή της Εκκλησίας και τους έκανε να ανήκουν στην ίδια Εκκλησία των Επτά Οικουμενικών Συνόδων και να έχουν σχέση με τους Αποστόλους και τους διαδόχους τους. Τίποτε δεν τους σταματούσε να αλλάξουν τη γνώμη τους. Πίστευαν ότι οι Έλληνες απόγονοι των αρχαίων

Σπαρτιατών κατείχαν την ανόθευτη πίστη αυτή για την οποία πέθανε ο Χριστός στον Σταυρό για την σωτηρία του Ανθρώπινου γένους.

Το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας στο οποίο υπάγεται ολοκληρη η Αφρικανική Ήπειρος δέχθηκε με ιδιαίτερη χαρά την απόφαση των Αφρικανών της Ανατολικής Αφρικής να ενταχθούν στην πνευματική και διοικητική δικαιοδοσία του. Έτσι με αλληλογραφία στην αρχή συνεχίστηκε η προσπάθεια αυτή και στη συνέχεια το 1942 η Ιερά Σύνοδος του Πατριαρχείου για να δώσει υπόσταση και εγκυρότητα στις ενέργειες των Αφρικανών αποστέλλει τον Μητροπολίτη Αξώμης Νικόλαο να επισκεφθεί την Ανατολική Αφρική και να υποβάλει τη σχετική έκθεση. Ήταν τόσο θετικά τα στοιχεία αυτής της έκθεσης αλλά και η προσωπική μαρτυρία που χωρίς καθυστέρηση η Σύνοδος του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας αποδέχθηκε επίσημα να ενταχθούν οι Αφρικανοί Ορθόδοξοι της Ανατολικής Αφρικής στους κόλπους της. Με τον τρόπο αυτό επισημοποιήθηκαν και απόκτησαν κύρος ανάμεσα στους λαούς της Αφρικής γιατί το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας τους πρόσφερε εκείνο για το οποίο αγωνίστηκαν για τόσα χρόνια να γίνουν μέλη μιας αληθινής Εκκλησίας της Εκκλησίας του Χριστού πάνω στη γη.

Η Κένυα όπως και πολλές άλλες χώρες της Αφρικής ανήκαν στην Μεγάλη τότε Βρετανική Αυτοκρατορία που τους καταδυνάστευε και τους εκμεταλλευότανε. Έτσι μια ομάδα Κενυατών με αρχηγό τον Τζόμο Κενυάτα αποφασίζουν να αγωνισθούν για την ελευθερία της πατρί-

δας τους. Ανάμεσα στους αγωνιστές αυτούς συγκαταλέγθηκε και ο πρωταγωνιστής της Ορθοδοξίας στην Κένυα Γεώργιος Γκαδούνα ο οποίος μαζί με άλλους ορθόδοξους κλείσθηκε σε στρατόπεδα των Άγγλων για την συμμετοχή τους αυτή στην αποτίναξη δηλαδή του Αγγλικού ζυγού. Τότε το 1952 ήδη οι ορθόδοξοι στην Κένυα, είχαν σχολεία και εκκλησίες πολλές που χάρη στη συμμετοχή τους αυτή για την απαλλαγή από τους αποικιοκράτες με εντολή της τότε αρχής κλείσθηκαν και έτσι για χρόνια οι ορθόδοξοι δεν μπόρεσαν να συνεχίσουν την πορεία τους. Παρ' όλους όμως, τους διωγμούς και τις κακουχίες τους δεν άλλαξαν την πίστη τους και ούτε θέλησαν να συνεργαστούν με τους άλλους χριστιανούς που υποστήριζαν την αποικιοκρατική πολιτική της Αγγλίας. Στην ουσία η ορθόδοξη Εκκλησία στην Κένυα ηγήθηκε του αγώνα αυτού για την επικράτηση της ελευθερίας και της δικαιοσύνης στους κατοίκους της.

Μέσα λοιπόν σ' αυτή την ιστορική πορεία του Κενυατικού λαού το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας ίδρυσε το 1959 την Ιερά Μητρόπολη Ειρηνουπόλεως για τις χώρες της Ανατολής Αφρικής με πρώτο Μητροπολίτη τον Νικόλαο μετέπειτα Πατριάρχη Αλεξανδρείας. Έτσι από την εποχή εκείνη βασικά αρχίζει μια οργανωμένη προσπάθεια του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας με πρώτο ιεραπόστολο και εργάτη ακούραστο τον Αρχιμανδρίτη Χρυσόστομο Παπασαραντόπουλο που δόθηκε με όλη του την ψυχή στην καλύτερη οργάνωση των Αφρικανών Ορθόδοξων. Κάτω από συνθήκες δύσκολες και με πε-

νιχρά μέσα ο γηραιός αυτός λευίτης της Εκκλησίας μας κατόρθωσε και έθεσε τις βάσεις τις σωστές για την επιτυχία του σκοπού της παρουσίας και της δράσης του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας στην Αφρικανική Ήπειρο. Με γνώμονά του την σωτηρία των ψυχών ο π. Χρυσόστομος κυριολεκτικά έγινε το σκεύος της θ. χάριτος για να γνωρίσει η Ορθοδοξία μέρες δόξας και μεγαλείου στην Αφρική. Όσο και να θέλουμε να τονίσουμε τη θετική αυτή προσφορά του π.Χρυσόστομου θα τον αδικήσουμε γιατί στο χαρτί δυσκολευόμαστε να γράψουμε την πραγματικότητα αφού γευόμαστε καθημερινά τους κόπους του και την ανιδιοτελή προσφορά του.

Στά πρώτα φυσικά αυτά βήματα της δεκαετίας του 70 πρέπει να πούμε ότι πρόσφεραν πολλοί άλλοι υπηρεσίες τεράστιες στον χώρο της Ανατολικής Αφρικής όπως ο Αρχιμανδρίτης Αθανάσιος Ανθίδης, ο π. Ανδρέας Τσίρος, ο π. Γαβριήλ Νικολαΐδης, και πολλοί άλλοι λαϊκοί άνδρες και γυναίκες.

Στην ίδια τότε εποχή μια μεγάλη εκκλησιαστική φυσιογνωμία της Ορθοδοξίας ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος ο Γ' συνδέει το όνομά του με την εξωτερική ιεραποστολή. Ο μακαριστός Μακάριος έγραψε ίσως την πιο πολύτιμη σελίδα της ιστορίας της εξωτερικής ορθόδοξου ιεραποστολής. Εξορισμένος κι' αυτός από τους Άγγλους κατακτητές πέρασε από την Κένυα και ήλθε σε πρώτη επαφή με τους αγωνιστές της ελευθερίας τους έδωσε μηνύματα αισιόδοξα και τους εμπύχωσε στον δίκαιο αγώνα τους. Επίσημη επίσκεψη του στην Κένυα το

1970 σαν προσκεκλημένος του ήρωα αγωνιστή Γιόμο Κενυάτα του έδωσε την ευκαιρία να γνωρίσει από κοντά τους ορθοδόξους Κενυάτες και να ζήσει τις αγωνίες, τα προβλήματα και τις επιδιώξεις τους. Συγκινημένος από την παρουσία μαύρων ορθοδόξων στην Κένυα και θέλοντας να συμβάλει θετικά και αποτελεσματικά στην προαγωγή του έργου της Ορθόδοξης Εκκλησίας αποφασίζει να κτίσει μεγάλο ορθόδοξο κέντρο που να είναι φάρος και προπύργιο της Ορθοδοξίας και του Ελληνισμού στην καρδιά της Αφρικής. Έτσι ύστερα από συνεννόηση με το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας το 1971 μεταβαίνει ξανά στην Κένυα για ποιμαντική επίσκεψη των Κενυατών Ορθοδόξων αλλά και για την ψυχική και πνευματική τους ενθάρρυνση. Βαπτίζει τότε περί τις 10.000 ορθοδόξους σε διάφορες περιοχές της Κένυας και θέτει τον θεμέλιο λίθο της πρώτης ορθόδοξης Ιερατικής Σχολής μιας σχολής που σήμερα είναι το καμάρι του Πατριαρχείου και της Ορθοδοξίας. Ο Μακάριος ήταν ο Ιεράρχης εκείνος που συνέλαβε σωστά τα αισθήματα και τα κτυπήματα της καρδιάς των Αφρικανών γι' αυτό και θέλησε να δημιουργήσει αυτό το κέντρο στην Αφρικανική Ήπειρο που σήμερα διακονεί αθόρυβα αλλά και τόσο δημιουργικά την Εκκλησία της.

Μέσα σ' αυτό το πνευματικό φυτόριο οι ψυχές τόσων Αφρικανών νέων δέχονται τα δροσοβόλα νάματα της Ορθοδοξίας και του Ελληνισμού και προετοιμάζονται να γίνουν κήρυκες και μεταλαμπαδευτές αυτής της αληθινής πίστης, της πίστης της αληθινής όπως ακριβώς την ονειρεύτηκαν οι πρωτεργά-

τες Αφρικανοί εργάτες της Εκκλησίας μας. Ταπεινά η Πατριαρχική Ιερατική Σχολή "Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος ο Γ'" διακονεί τον Αφρικανικό λαό και τον οδηγεί στην οδό της σωτηρίας και της μαρτυρίας. Μέσα σε μια ατμόσφαιρα καθαρά ορθόδοξη και παραδοσιακή κοινή ζωή οι 45 σημερινοί ιεροσπουδαστές μορφώνονται την ορθή πίστη και προετοιμάζονται για να γίνουν κήρυκες του ωραίου μηνύματος της ορθοδοξίας και του λόγου του Θεού. Ήδη από την Πατριαρχική αυτή Σχολή αποφοίτησαν δεκάδες Αφρικανοί νέοι που υπηρετούν άλλοι σαν κληρικοί στις τρεις χώρες της Ανατολικής Αφρικής και άλλοι ως κατηχητές και δάσκαλοι του θείου λόγου του Κυρίου μας.

Η Ορθόδοξη Πατριαρχική Σχολή στη Ναϊρόμπη αποτελεί πραγματικό φάρο της Ορθοδοξίας γιατί επί τόπου μορφώνονται ιθαγενείς νέοι και κινούνται μέσα στους ίδιους τους τόπους χωρίς να υποστούν καμιά φθορά από την γενόμενη "πολιτισμένη Ευρώπη". Η καλύτερη μέθοδος μετάδοσης και εμπέδωσης των αληθειών της πίστης μας αποδείχθηκε ότι είναι η επί τόπου Αφρικάνικου μόρφωση. Η Σχολή "Μακάριος ο Γ'" εκπληρώνει ακριβώς αυτή την ιερή αποστολή την τόσο απαραίτητη για την στερέωση της πίστης μας στην Αφρικανική γη. Είναι ο χώρος του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας που πραγματικά χαρίζει ανάπαυση στις καρδιές των αδελφών μας Ορθοδόξων της Αφρικής. Βρίσκει κανείς μέσα σ' αυτό το περιβάλλο της Σχολής με τις καθημερινές ιερές ακολουθίες -όρθρο ή λειτουργία ή τυπικά, εσπερινό ή προσευχή του Ιησού και το απόδειπνο την αληθινή και μοναδική προσφορά -μυσταγωγία- στις

αγνές ψυχές τις καθарές των ιεροσπουδαστών που ζουν ακόμα τόσο κοντά στον Θεό με την φυσικότητα που τους χαρακτηρίζει λόγω των συνθηκών ζωής τους... Χαίρονται καθημερινά την ωραία και ελπιδοφόρα πνοή του μηνύματος της Ορθοδοξίας και απολαμβάνουν μέσα από τα μυστήρια της Εκκλησίας μας την μοναδικότητα που όλο και περισσότερο από την θεία δύναμη και παρουσία. Έτσι ετοιμάζεται το υλικό το δυναμικό που θα σταθεί ο βράχος ακλόνητος της πίστης μας για να εδραιωθεί σταθερά και να μπορέσει να μεταδώσει πλούσιους καρπούς στους γύρω και στους μακράν.

Το παλαιό Πατριαρχείο Αλεξανδρείας με την μακρά ιστορική του πορεία από την εποχή του Ευαγγελιστή Μάρκου συνεχίζει να υπηρετεί τον πιστό λαό του θεού σ' ολόκληρη την Αφρική. Με την πεφωτισμένη ηγετική μορφή του Μακαριωτάτου Πατριάρχου κ. Παρθενίου του Γ' και την δοσμένη ολοκληρωτικά καρδιά του Πατριαρχικού Εξάρχου της Ιεράς Μητροπόλεως Ειρηνοπούλεως Μητροπολίτου Άκκρας κ. Πέτρου το έργο του Ευαγγελισμού των Εθνών προάγεται καθημερινά και το "πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα έθνη" βρίσκει την ορθή του πράξη. Με τις ευλογίες και των δύο έργα πολλά προχωρούν και επισφραγίζουν το έργο της ιεραποστολής.

Εκτός από την τακτική λειτουργία της Πατριαρχικής Σχολής που η φοίτηση είναι τριετής υπάρχουν κάτω από την δικαιοδοσία της Ορθόδοξης Εκκλησίας στην Κένυα το πρώτο Ορθόδοξο Γυμνάσιο και δεκάδες δημοτικά σχολεία, νηπιαγωγεία, κλινικές κτλ. Η Ιερά Μητρόπολις

με την καθοδήγηση του Πατριαρχικού Εξάρχου "θέλει πάντας ανθρώπους σωθήναι και εις επίγνωσιν αληθείας ελθείν" (Α. Τιμόθ.2,4) με την συμμετοχή την ενεργό σε όλους τους τομείς της ζωής εδώ στην Κένυα. Δεν ενδιαφέρεται η τοπική Εκκλησία μόνο να μεταφέρει ξερή την Ορθάδοξη πίστη με το κτίσιμο των εκκλησιών αλλά πολύ περισσότερο δίνεται προτεραιότητα στη λατρευτική ζωή των πιστών με τη συχνή συμμετοχή στα μυστήρια της Εκκλησίας. Σεμινάρια ιδιαίτερα για νέους με θέματα την ορθόδοξη πνευματικότητα διοργανώνονται σε όλη τη χώρα συχνά όπως και μουσικά φεστιβάλ με την προσωπική παρουσία του Θεοφιλεστάτου Επισκόπου Ριρούτας κ. Μακαρίου που εκπροσωπεί πάντα τον Πατριαρχικό Έξαρχο. Επίσης σεμινάρια για τις μητέρες και ακόμα γιορτινά φεστιβάλ για τα παιδιά των κατωτέρων καχητικών σχολείων ενθαρρύνουν στην καλλιέργεια του ορθόδοξου φρονήματος και του ήθους της Εκκλησίας μας. Τούτο βοηθά στη μελλοντική πορεία και εξέλιξη της Ορθοδοξίας στην Κένυα. Προγράμματα που βοηθούν γενικότερα τον λαόν της Κένυας όπως διατρήσεις για νερά σε περιοχές που ο λαός στερείται τούτου, εκατοντάδες υποτροφίες σε άπορα παιδιά με την πληρωμή των διδασκτρων, δωρεάν ιατρικές περιθάλψεις σε περιοχές που δεν υπάρχουν γιατροί και φάρμακα, κτλ. συμβάλλουν θετικά στην καλλιέργεια καλής και στενής συνεργασίας με τους τοπικούς παράγοντες και τον λαό της Κένυας αναξάρτητα από γλώσσα και θρησκευμα.

Έτσι το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας με την χάρη του Θεού αγωνίζεται με τους